

Euskal Herria ezagutuz
BAIONA-IRUÑEA

Baztango bidea, ezezagunaren edertasuna

Euskal Herria zeharkatzen duten Donejakue bideetatik ziurrenik Baztangoa da ezezagunena. Bi hiriburu lotzeko balio du bide zaharrak, bost egunetan erraz aski egiten ahal da oinez Baiona eta Iruñea arteko tartea. Paisaia paregabeekin gozatzeaz gain, gure herria hobeki ezagutzeko parada eskaintzen du ibilaldiak.

Testua eta argazkiak:

| GONTZAL AGOTE |

DONIBANE GARAZI eta Orreagatik igarotzen den Donejakue bidea da gaur egungo erromesek gehien erabiltzen dutena. Horren ondoren, Lapurdi, Gipuzkoa eta Bizkaia lotzen dituen kostaldeko bidea da ibiliena. Baina askok ezagutzen ez duten arren bada hirugarren aukera bat, Baztango bidea.

Urte luzez ahaztu samar egon den arren, Erdi Aroan oso bide garrantzitsua izan zen Baztangoa. Erromes askok hartzen zuten bide hori, batetik Otsondoko mendatea Ibañetakoa baino erosoagoa delako; bestetik, seguruagoa omen zelako.

Azken urteotan Bertizeko Partzuergo Turistikoak, Baztango Udalak eta tokiko beste erakunde batzuek bide zaharra errehabilitatzeko ahalegina egin dute, eta gaur egun azpiegitura zein seinalizazio oso txukunak ditu. Hala ere, oraindik oso erromes gutxi segitzen du Baztango bidea –2012. urtean 566 zenbatu zituzten ofizialki–; horregatik, erabateko lasaitasunez ibiltzeko aukera eskaintzen du.

Hortaz, ez da aitzakiarik Baiona eta Iruñea arteko bidea oinez ez egiteko. Bost egunetan egiten ahal da ibilaldia, estutasun handirik gabe, batez beste 22 kilometroko etapak

Erdi Aroan oso bide garrantzitsua izan zen Baztangoa. Santiagorako erromes askok hartzen zuten, batetik Otsondoko mendatea Ibañetakoa baino erosoagoa delako; bestetik, seguruagoa omen zelako

eginez. Osotara, 110 kilometro daude bi hiriburuen artean. Otsondo eta Belate dira aurkituko ditugun oztoporik handienak, baina horien zailtasuna nahiko txikia da, eta tru-

kean edertasun handiko bazterrak eskainiko dizkigute.

Baionatik, hiru bide

Baionako katedrala izaten ahal da ibilbidearen abiapuntua. Motibazio erlijiosorik izan gabe ere, txangoa egiteko erromesen kartila hartzea komeni da, horri esker bidean dauden erromesen aterpetxeetan lo egiteko aukera izanen dugu.

Errobi ibaiaren bazterrean dagoen bidetik aterako gara hiritik. Berehala hurrengo egunotan gidari izanen ditugun arrasto horiak hasiko gara ikusten. Ia ezinezkoa da galtzea, oso ongi markatuta dago bidea; diskretuagoa da Lapurdin, nabarmenagoa –hainbatetan nabarmenegia– Nafarroan. Baionatik ateratzean, Donejakue hiru bide ari gara konpartitzen (Orreagakoa, kostaldekoa eta Baztangoa) baina laster beste biak bereizi egingo dira.

Uztaritzetik igaro ondoren, Zuraideraino ailegatuko gara. Hantxe amaituko da lehen etapa, 24

Belateko basoa ageri da aurreko orrialdeko argazkian. Lerro hauen gainean, berriz, Ainhoara ailegatzen, Zuraidetik Amaiurrerako bidean. Eskuinean, Baztango bailara, Amaiur eta Berroeta arteko etapan.

kilometro lau eta atsegin egin ostean. Surrealista samarra da Zuraiden sartzea: golf zelaia ezker eta eskuin agertuko da, herriko kale bazterrak *green* erraldoi bihurtu dira. Zuraiden ez da erromesentzat propio prestatutako aterpetxerik, baina alde zurreratik hartuta, erraza da lo egiteko tokia topatzea.

Erosle konpultsiboen topalekua

Merezitako atsedenaldia hartu ondoren, bigarren egunerako bi aukera daude: etapa Urdazubin amaitu edo Amaiurreraino luzatzea. Bietan erromesentzako aterpetxea dago, hortaz lo egiteko arazorik ez. Kontua da Zuraidetik Urdazubira hamabi kilometro besterik ez direla, eta motz samar egiten ahal dela etapa. Horregatik, nahiago dugu Amaiurreraino iritsi. 22 kilometro dira, eta aprobeztatu behar da gorputza oraindik ez dela nekerik sumatzen hasi.

Zuraidetik Ainhoara eraman gaitu bideak, eta handik gutxira behialako “mugak” beste momentu surrealista samarra utzi digu: Dantxarinearako bentek, autoek eta erosle konpultsiboek ez dute zerikusirik ibiltariaren patxada eta erritmo pausatuekin.

Kontsumismoa atzean utzita, Urdazubin sartzeko bidea ezin ederagoa da. Herrian XII. mendean eraiki zen monasterioa da, bere garaian erromesen ospitalea izan zena, eta gaur egun aterpea. Herri- tika atera eta Otsondoko maldak hasiko dira. Patxadaz igo behar da, baina aparteko zailtasunik gabekoa da Otsondo. Behin goian, paisaia paregabea: alde batera Lapurdiko kostalde, bestera Baztango paraje berdeak. Amaiurreraino jaitsi behar da ondoren, gaztelu zaharreko oroitarrak ongietorria emanen dio ibiltariari.

Hirugarren etapak Amaiurretik Berroetaraino eramanen gaitu —Urdazubin gaua ematea erabaki badugu, berriz, bigarren etapa laburragoa da baina hirugarrena luzea—

goa—; hemeretzi kilometro dira Baztango parajeetatik: Azpilkueta, Arizkun, Elizondo, Irurita, Ziga eta, azkenik, Berroeta.

Tabernarik eta dendarik ez herrian, baina abisatuta ginen. Aterpe goxo eta berria, ordea, bai. Herri- tika pixka bat aldentuta, urru- nean errepidea ikusten da, autoak abiada handian pasatzen dira, horietan sartuta doazen horiei batere inbidiarik ez. Argigarria da oso, gauzak beste perspektiba batetik ikustea.

Euskararen geografia

Inguru euskaldun peto-petoan gaude, plazan jostetan ari diren hurrek argi erakusten duten moduan. Arratsaldeko ordu mortuak egiten ari garen bidaiaren alderdi kultural eta soziolinguistikoaz hausnartzeko parada dira. Izan ere, Baiona eta Iruñea arteko bideak ederki aski erakusten ditu gure herriaren izaera eta egoera soziolinguistikoa.

Ez da aditua izan behar ibili ahala gertatuko diren aldaketak antzemateko. Ibilaldiak gune oso populatu- ia guztiz erdaldunduak ditu mutur- rretan, barnera joan ahala euskara- ren muina non den nabaritutako du

**Baiona eta Iruñea
arteko bideak ederki
aski erakusten ditu
gure herriaren
izaera eta egoera
soziolinguistikoa**

Eskuineko argazkian, Belateko kaskoa, pottoka eta guzti. Paraje honetan, bideak erromatar galtzada zaharra segitzen du. Oso ongi kontserbatu da galtzada hori, argazki honetan bereziki nabaritzen ez bada ere.

ibiltariak. Horrekin batera, hizkuntzaren aldaerekin ere gozatuko du bidean zehar.

Laugarren eguna fuerte hasiko da: Belate igo behar da, baina errepidetik urrun, basotik. Bideak dituen maldarik gogorrenak izanik, Belateko igoera tarterik politenenetakoa da; zuhaitzen berdetasuna, basoaren isiltasuna eta, zorte apur batez, orkatzen bat edo beste animalaren bat.

Hiriaren aztarnak ugarituz

Mendatea igotzearekin, atzean utziko dugu Baztango bailara eta Anuen sartuko. Lantzeko ostatu-

tan gosari-hamarretakoa eginda, aurrera segituko dugu, Olagueraino. Laugarren etapak dituen hemeretzi kilometroetan, gero eta ugariagoak dira errepide gaineko tarteak. Olagueko parroikia-etxean dago aterpetxea, eta harriduraz hartuko dituzte ibiltariak; Baionatik bainoago, beste planeta batetik etorri izan bailiran begiratuko dituzte.

Bosgarren eta azken egunak Nafarroako hiriburura hurbilduko gaitu. Olaguetik Soraurenara ailegatu eta bertan, Arga bazterretik doan bidea hartuko dugu. Erosoa, baina urbanoa.

Iruñerrira ailegatzearekin batera, akabo azken egunotako ibitze lasaia: Atarrabiako sarbidean Orreagatik datorren bidearekin eginen dugu bat. Erromes oldearekin bat eginik, Iruñean sartuko gara, herri txiki batean bizitzeak ematen dituen plazer handiekin kontent. ■

Bisitatu Ihesi.com, aisialdirako webgune parte-hartzailea.

San Juan 18
Albeniz-Asparrena (Araba)
www.inguruabentura.com
info@inguruabentura.com - Tel. 635 748 948

- Abentura kirolak
- Ezkonaurreko agurrak
- Familiarteko jarduerak
- Abentura bidaiak
- Material tekniko alokairuak
- Eta askoz gehiago...

